

**การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1**

สนใจ สิกขวัฒน์

โรงเรียนบ้านคลองสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วรรณะ บรรจง¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

รับต้นฉบับ: 4 มีนาคม 2557 รับตีพิมพ์: 10 พฤษภาคม 2557

บทความวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารและระดับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและ 3) เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจการทำนายของตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 จำนวน 111 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 ด้าน และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูแก่นักเรียน จำนวน 4 ด้าน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.79 ถึง 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ด้วยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

พบผลการวิจัยพบว่า ประการแรก ระดับการบริหารของผู้บริหารและการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก ประการที่สอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และประการสุดท้าย การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากับด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 57

คำสำคัญ: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, การบริหาร

¹ การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณะ บรรจง สาขาวิชาจิตวิทยา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี E-mail: ban_chong@yahoo.com

The School Administration by Sufficiency Economy Philosophy Effect to Strengthening Student Characteristic in Suratthani Primary Education Service Office Area 1

Somjai Sikkawat

Bankhlongsa School, Suratthani Province

Wanna Banchong¹

Suratthani Rajabhat University

Sathaporn Sangkaosuttirak

Suratthani Rajabhat University

Received: 4 March 2557 Accepted: 10 May 2557

Research Article

The purposes of this research were 1) to study the levels of administration and the management of administrator in enhancing students' desirable characteristics based on sufficiency economy; 2) to find out relationship between school administration and students' desirable characteristics; and 3) to determine predictors in enhancing students' desirable characteristics. The samples were 111 primary school teachers in Suratthani Primary Education Service Office Area 1. 5 aspects of administration and 4 aspects of students' desirable traits, based on sufficiency economy, were variables of this study. These were measured using a rating scale questionnaire developed by the researcher. The value of alpha ranged from 0.79 to 0.93. Data were analyzed using means, standard deviations, Pearson product-moment correlation coefficient and Stepwise Multiple regression. The findings were as follows:

1. The levels of administration and the management of administrator in enhancing students' desirable characteristics, based on sufficiency economy, were high.
2. There was a positive relationship between school administration and students' desirable characteristics, based on sufficiency economy.
3. *Creating atmosphere and environment within institutions and community co-operation* were significant predictors in enhancing students' desirable characteristics ($R^2 = 0.57$).

Keywords: sufficiency economy philosophy, desirable characteristics, administration

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะโลกที่มีการแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงทั้งทรัพยากร สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ การแข่งขันกันทางธุรกิจ ความเชื่อมั่นในทุนนิยม ความเจริญเติบโตทางทรัพยากรที่ไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์ ทำให้ต่างพยายามที่จะยื้อแย่งแข่งขันเพื่อจะครอบครอง ทำให้ไม่อยู่บนพื้นฐานของความพอดี ส่งผลให้ทุกประเทศในโลกหันมาให้ความสนใจกับความพอเพียงที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้น

¹ Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Assistant Professor Dr.Wanna Banchong Department of Psychology, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University, Email: ban_chong@yahoo.com

กับจิตสำนึกบุคคล ในสังคมให้คนไม่ทำลาย หรือขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในความดีงามของความเป็นมนุษย์ ที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้พัฒนาคนให้มีความพอเพียงที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Figge, Young, and Barkemeyer, 2014)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อสังคมไทยมานาน ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของคนมาตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ต่อเนื่องมาจนกระทั่งถึงการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันคือ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554- 2559) โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาคน สังคม ประเทศมีความสมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน โดยได้น้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยมานานกว่า 40 ปี มาเป็นแผนที่นำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศโดยมีความเชื่อมั่นว่าจะนำพาประเทศพ้นภาวะวิกฤติ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมในหลากหลายมิติ และนำสู่สังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ได้ให้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้นได้ถูกขับเคลื่อนในการบริหารให้กับทุกหน่วยงานแล้วแต่ความเหมาะสมและบริบท หน่วยงานทางการศึกษาก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับสนองนโยบายเข้าสู่การปฏิบัติในทุกระดับเพื่อผลักดันเข้าสู่การพัฒนาเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยที่เยาวชนนั้นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการปลูกฝังจากครอบครัวมาเป็นพื้นฐานอย่างไม่เป็นทางการมากนัก แต่เมื่อเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบจากตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมด้วยการอบรมสั่งสอนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยครูทำหน้าที่อย่างสำคัญในการพัฒนาเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัย เพราะหากครูได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์จะช่วยเยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การที่ครูจะปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีและมีการกระทำอย่างเป็นระบบ ส่วนหนึ่งนั้นต้องมีความเชื่อมโยงกับหลักและระบบการบริหารที่ช่วยผลักดันให้ครูได้มีโอกาสทำงานประสานสอดคล้องกันเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเป้าหมายตั้งแต่ต้นนโยบายระดับชาติ ระดับองค์กร และระดับบุคคล ซึ่งในการดำเนินดังกล่าวได้ถูกผลักดันให้เกิดอย่างเป็นระบบในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยกำหนดให้มีการบูรณาการไว้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา รวมไปถึงมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งสถานศึกษาต้องนำมาออกแบบให้สามารถดำเนินการและขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบในหลักสูตรสถานศึกษาและมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด จิตใจ และพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ต้องการของสังคม มีความพอเพียงในจิตใจ มีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและพอประมาณ

ภายใต้การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษานั้นมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยเน้นให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอนในทุกระดับ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ในการดำเนินงานต้องมีความเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับการบริหารสถานศึกษาและ

ระดับปฏิบัติการเรียนการสอนและระดับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าได้มีการดำเนินการที่เชื่อมโยงไปยังการดำเนินงานของครูที่สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ภายใต้ปรัชญาดังกล่าวให้กับนักเรียนอย่างไร มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเยาวชนภายใต้วิถีชีวิตที่ดีมีคุณภาพในสภาวะที่ตนเองเผชิญได้อย่างมีเหตุผลพอเพียง พอประมาณมีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมนั้น จะช่วยให้เยาวชนนำพาตนเองและสังคมไทยไปสู่ความสมดุลและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาและการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1
3. เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจในการทำนายของตัวแปรการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบของงานหลายๆ งานที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาออกมาเป็นองค์รวม มีการศึกษาพบว่าการบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จให้ตอบสนองต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการนำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยการบริหารนั้นต้องยึดหลักการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า และยึดหลักธรรมาภิบาลจึงจะเป็นที่ยอมรับ (สุดา จุลเสวก, 2550) นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน และมีการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

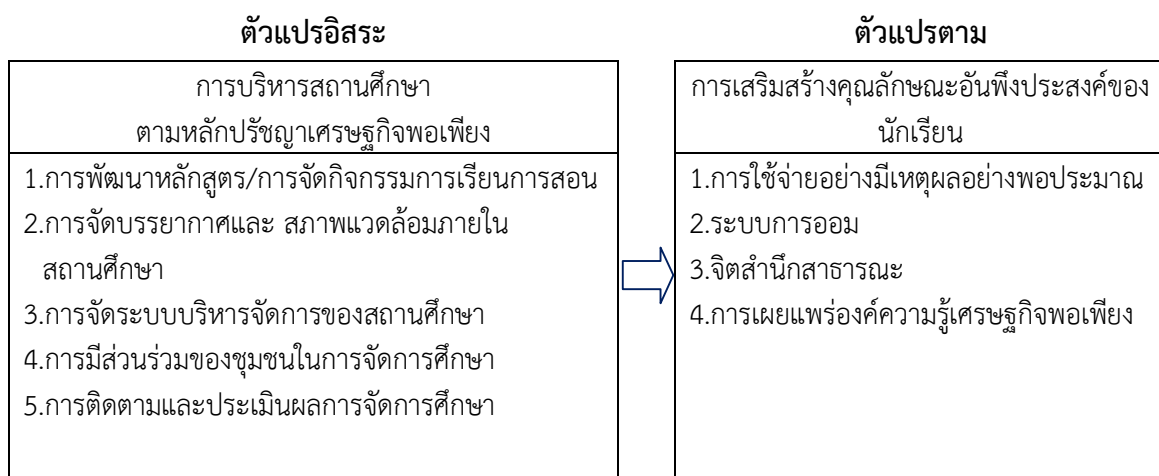
ผลการศึกษาได้ข้อค้นพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะต้องพัฒนาโดยใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นเงื่อนไขหลักในการพัฒนาคน (สัทยา พลปัดพี, 2548) จากหลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้สังเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออกเป็น 4 ด้าน โดยหลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ คือด้านการใช้อย่างมีเหตุผลอย่างพอประมาณ หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือด้านระบบการออม เงื่อนไขคุณธรรม คือด้านจิตสำนึกสาธารณะ และเงื่อนไขความรู้ คือด้านการเผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องบูรณาการหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านการบริหารงานของสถานศึกษาโดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การกำหนดนโยบายขับเคลื่อนลงสู่หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควบคู่กับการเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และต้องจัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเพื่อควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายคือการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวทางดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนอย่างเป็นระบบนั้น จะทำให้ครูได้นำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลอย่างพอประมาณ ด้านระบบการออม ด้านจิตสำนึกสาธารณะ และด้านการเผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้นำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษานั้นต้องอาศัยกระบวนการที่เชื่อมโยงกันโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่มีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนานักเรียนให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศอันจะนำไปสู่การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างน้อย 1 ด้านจาก 5 ด้าน สามารถทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม พ.ศ.2555

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,058 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของโคเฮน (Cohen, 1988) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G* Power และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลาก ซึ่งในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 111 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 50 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จากปฏิบัติน้อยที่สุด (1) ถึงปฏิบัติมากที่สุด (5) จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายในมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.84 และมีการหาคุณภาพรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีจำนวนข้อคำถามด้านละ 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.79 ถึง 0.93 และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 40 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับเช่นกัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และมีการหาคุณภาพรายด้าน 4 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ คือ ด้านการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลอย่างพอประมาณ ด้านระบบการออม ด้านจิตสำนึกสาธารณะ และด้านการเผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.86 ถึง 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product- Moment Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจในการทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการบริหารสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 3 ด้านจาก 5 ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด และอีก 2 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.67) และด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .78)

2. ผลการศึกษาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามของนักเรียน พบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า ด้านจิตสำนึกสาธารณะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.56) และด้านระบบการออม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.58)

3. ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับมาก โดยด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษากับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีค่าสูงสุด ($r = 0.70$)

4. การหาตัวทำนายและอำนาจการทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 5 ด้านมีเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญของการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งตัวทำนายทั้งสองร่วมกันสามารถทำนายได้ร้อยละ 57 (ดูตาราง 1)

ตาราง 1 ตัวทำนายและอำนาจการทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ตัวแปร	B	Std.err	β	t	sig
ค่าคงที่	36.85	11.47		3.24**	0.002
บรรยากาศ (X ₁)	1.44	0.29	0.43	4.93***	0.000
การมีส่วนร่วม (X ₂)	1.59	0.35	0.39	4.51***	0.000

$R^2 = .57$, Std.error = 1.49, df = 2, 108, F = 71.64, Sig .000

***, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และ .01 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำมาสร้างสมการทำนายในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 36.85 + 1.44(X_1) + 1.59(X_2)$$

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.43(Z_1) + 0.39(Z_2)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้จะเป็นวิธีการบริหารที่ส่งผลต่อผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นของจริงมีประสบการณ์ตรงและเกิดความรู้ที่คงทน ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงศ์ศิริ จันทวาสน์ (2546) ที่พบว่า พฤติกรรมในการแสดงออกของบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้เรียนนั้นจะมีพฤติกรรมทางบวกหรือทางลบ มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับบรรยากาศในโรงเรียน

2. การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการเสริมสร้าง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสำนึกสาธารณะมีการปฏิบัติสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะสังคมได้ตระหนักร่วมกันว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยปรากฏการส่งเสริมจิตสาธารณะ ทางสื่อรูปแบบต่างๆ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างหนึ่งที่สถานศึกษาต้องส่งเสริมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประเวศ วะสี (2551) ที่ได้อธิบายว่า เมื่อคนเกิดจิตสำนึกสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคม และเกิดความเข้มแข็งทางสังคม ซึ่งจะส่งผลให้สภาวะ การเมือง เศรษฐกิจ และศีลธรรมดี นอกจากนี้ Dolnicar, and Haurlimann (2010) ได้ศึกษา พบว่าในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนเกี่ยวกับการอนุรักษ์น้ำในออสเตรเลียสามารถเคลื่อนไหวสู่ ปฏิบัติการทางสังคมได้จริง และนำไปสู่การปฏิบัติในระดับมากด้วย จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะต่อไป

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยที่ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ภายในสถานศึกษากับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กันสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันวางแผนและมีการส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ในสถานศึกษาเพื่อสื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงแนวคิด ทศนคติที่ดีในการ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างชัดเจน เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของวรารคนาง ชูแก้ว (2553) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เหมาะสมจะทำให้นักเรียนมี ค่านิยมที่ดีและพฤติกรรมที่เหมาะสมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ Pack (2001) ก็พบผลเช่นเดียวกันว่า วิธีการที่ครูใช้ในการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีพฤติกรรมอย่างเหมาะสม คือการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและการจัด ห้องเรียนเป็นตัวที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียน โดยเฉพาะความมีวินัยในตนเอง

4. ตัวทำนายและอำนาจในการทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษากับด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนใน การบริหารสถานศึกษาทั้งสองตัวร่วมกันสามารถทำนายการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดสิ่งแวดล้อมและ บรรยากาศ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจ เรียนรู้ และรับไว้ในความทรงจำระยะยาว ทั้งยังสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้มีผลการวิจัยที่สนับสนุน คือผลการวิจัยของ เกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555) ที่พบว่าพฤติกรรมการทำงานของครูตามภาระหน้าที่ในการเรียนการสอน การทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนานักเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน การได้รับการสนับสนุนการทำกิจกรรมของครู จากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนนั้น เป็นตัวทำนายที่สำคัญ ในการที่ครูทำหน้าที่ในการปลูกฝังนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะด้านการประหยัด การออม และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่นเดียวกับผลการวิจัยของปริญญา ชนะวาที (2551) ที่พบว่า ในการจัดการเรียนการสอน ต้องสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนควรประยุกต์ ใช้สื่อการเรียนที่ผลิตจากวัสดุ ธรรมชาติในท้องถิ่น จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้จริงในชุมชน รวมทั้งการศึกษาของ Guepet (2003) ที่พบว่าผลการศึกษาสอดคล้องกันว่าการปลูกฝัง และพัฒนานิยในตนเองของนักเรียนต้อง ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งมี ส่วนสำคัญในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนจะทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยตามที่คาดหวัง

สรุป

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นตัวทำนายนำสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว เป็นตัวชี้ว่าสถานศึกษาต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการจัดการศึกษานับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน โดยเฉพาะการมีลักษณะความเป็นคนใจกว้าง และมีจิตสาธารณะ อ่อนน้อมถ่อมตน ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศของความเป็นมิตร รู้จักวิเคราะห์ ชุมชนให้ลึกซึ้ง เพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย มาเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา และประเด็นสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมบรรยากาศของความความเอาใจใส่แก่นักเรียน หรือสร้างบรรยากาศความพร้อมและเพียงพอของสื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งการใช้จ่ายเงินและทรัพยากรมีค่าต่างๆ อย่างมีเหตุผลอย่างพอประมาณ รู้จักการเก็บออม มีจิตสำนึกสาธารณะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี ใช้องค์ความรู้ในการแก้ปัญหา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดระบบบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปให้รองรับและสอดคล้องกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างแท้จริง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มาเป็นแนวทางในการบริหารงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้โรงเรียนมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ทันสมัย สะอาด ร่มรื่น เรียบง่าย สงบ มีชีวิตชีวา วัสดุและอาคารสถานที่ ได้รับการดูแลมีความเป็นปัจจุบันพร้อมที่จะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ซึ่งจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์แก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรทำวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือโมเดลเชิงสาเหตุของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรทำวิจัยทดลองหรือพัฒนา หรือสร้างคู่มือในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการพัฒนาหรือสร้างคู่มือเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปกครอง ชุมชน ของโรงเรียนในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- เกษม วัฒนชัย. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. *วารสารดำรงราชานุภาพ*, 7(24), 60-67.
- เกรียงศักดิ์ อุบลไทร. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู. *ปริญยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 42(6), 41-47.
- ประเวศ วะสี และคณะ. (2551). *นโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี: กระบวนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: ที.เค.พีริ้นติ้ง.
- ปริญญา ชนะวาที. (2551). *การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคเหนือ*. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนศึกษา)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริยานุช พิบูลสรารุณ. (2549). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. (2550). *แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักพัฒนานักเรียน นักศึกษาและกิจกรรมพิเศษ.
- พงศ์ศิริ จันทิวาสัน. (2546). *การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี*. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรางคนาง ชูแก้ว. (2553). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 4(2), 1-16.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สหทัย พลปัดพี. (2548). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคน ให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2549). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่*. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สุดา จุลเสวก. (2550). *การนำเสนอแนวทางพระราชดำรัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 1-12 และกรุงเทพมหานครประจำปีงบประมาณ 2550*. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาชุมชน.
- หวน พินธุพันธ์. (2556). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2556, จาก <http://www.scribd.com/doc/76573227>.
- อภิชัย พันธเสน. (2549). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Blake, A. (2008). The sufficiency strategy: Would rich-world frugality lower environmental impact?. *Ecological Economics*, 64 (4) , 770–786.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Dolnicar, S., & Hurlimann, A. (2010). Australians' water conservation behaviours and attitudes. *Australian Journal of Water Resources*, 14(1), 43-52.
- Figge, F., Young, W., & Barkemeyer, R. (2014). Sufficiency or efficiency to achieve Lower resource consumption and emissions? The role of rebound effect. *Journal of Cleaner Production*, In Process: 1-9.
- Guepet, S. J. (2003). Parental contact and student discipline in the classroom setting. Retrieved November 26, 2013, from http://Aquila.edu/theses_Dissertations/2072.
- Pack, E. (2001). Proactive Measures For Elementary Classroom Discipline. Retrieved December 14, 2013, from http://www.collectionscanada.gc.ca/obj/s4/f2/dsk1/tape3/PQDD_0019/MQ54739.pdf 1/tape3/PQDD_0019/MQ54739.pdf